

8829 - KABİR AZABININ ŞEKİLLERİ

Soru

Kabirdeki azap şekilleri nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Kabirdeki azabın şekilleri, -ister kâfir olsun, isterse günahkâr olsun- sahibinin dünyadaki işlediği günaha göre farklıdır. Nitekim bu günah sahipleri için kabirdeki bu azabın niteliğini açıklayan sahih hadisler gelmiştir.

Bu hadislerden bazıları şunlardır:

1. Başına demirden bir balyozla vurulur.

Nitekim Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

العبد إذا وضع في قبره وتولى وأذهب أصحابه حتى إنه ليسمع قرع نعالهم أتاه ملكان فأقعداه فيقولان له ما كنت تقول في هذا الرجل محمد صلى الله عليه وسلم فيقول أشهد أنه عبد الله ورسوله فيقال انظر إلى مقعدك من النار أبدلك الله به مقعدا من الجنة قال النبي صلى الله عليه وسلم فيراهما جميعا وأما الكافر أو المنافق فيقول لا أدري كنت أقول ما يقول الناس فيقال لا دريت ولا تليت ثم يضرب بمطرقة من حديد ضربة بين أذنيه فيصيح صيحة يسمعها من يليه إلا الثقلين .

. رواه البخاري (1273) .

"Kul, kabrine konduğu ve arkadaşları geri dönüp gittiklerinde onların ayakkabılarının seslerini işitir. İki melek kendisine gelip onu oturtarak: Şu adam Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında ne derdin? diye sorarlar. Mü'min: Onun, Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim, diye cevap verir. Bunun üzerine ona: Cehennemdeki yerine bak! Allah, onun yerine sana cennetten

bir yer verdi, denilir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: O (cennet ve cehennemdeki) iki makamını birlikte görür. Kâfir veya münâfik ise şöyle cevap verir: Bilmiyorum. Ben, insanların dedikleri gibi diyordum. Bunun üzerine ona şöyle denilir: Ne hak ve doğru olanı bildin, ne de Kur'an'ı okudun. Sonra iki kulağının arasına demir bir balyozla öyle vurulur ki haykırap feryat koparır. Öyle ki insanlar ve cinler dışında, onlara yakın olan hayvanlar ve melekler bu feryadı işitir." [1]

1. Kabrinde ona ateşten yatak serilir.
2. Ona ateşten gömlek giydirilir.
3. Onun için cehenneme giden bir kapı açılır.
4. Kabri ona daraltılır.
5. Başına büyük bir balyozla vurulur. Şayet onunla bir dağa vurulmuş olsaydı, dağ toprak olurdu.
6. Âhret günü azap ile müjdelenir. Bundan dolayı için kıyâmetin kopmamasını temennî eder.

Berâ b. Âzib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جِنَازَةِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَاَنْتَهَيْنَا إِلَى الْقَبْرِ وَلَمَّا يُلْحَدُ فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ وَكَأَنَّ عَلَى رُءُوسِنَا الطَّيْرَ وَفِي يَدِهِ عُوْدٌ يَنْكُتُ فِي الْأَرْضِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ اسْتَعِيدُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا . . . - ثُمَّ ذَكَرَ صِفَةَ قَبْضِ رُوحِ الْمُؤْمِنِ وَنَعِيمِهِ فِي الْقَبْرِ ثُمَّ قَالَ - : وَإِنَّ الْعَبْدَ الْكَافِرَ إِذَا كَانَ فِي انْقِطَاعِ مِنَ الدُّنْيَا وَإِقْبَالِ مِنَ الْآخِرَةِ نَزَلَ إِلَيْهِ مِنَ السَّمَاءِ مَلَائِكَةٌ سُودُ الْوُجُوهِ مَعَهُمُ الْمُسُوحُ فَيَجْلِسُونَ مِنْهُ مَدَّ الْبَصَرِ ثُمَّ يَجِيءُ مَلَكُ الْمَوْتِ حَتَّى يَجْلِسَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَيَقُولُ أَيَّتَهَا النَّفْسُ الْخَبِيثَةُ اخْرُجِي إِلَى سَخَطِ مِنَ اللَّهِ وَعَظَبِ قَالَ فَتُفَرَّقُ فِي جَسَدِهِ فَيَنْتَزِعُهَا كَمَا يُنْتَزَعُ السَّفُودُ مِنَ الصُّوفِ الْمَبْلُولِ فَيَأْخُذُهَا فَإِذَا أَخَذَهَا لَمْ يَدْعُوهَا فِي يَدِهِ طَرْفَةً عَيْنٍ حَتَّى يَجْعَلُوهَا فِي تِلْكَ الْمُسُوحِ وَيَخْرُجُ مِنْهَا كَأَنَّ رِيحَ جَيْفَةٍ وَجِدَتْ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ فَيَصْعَدُونَ بِهَا فَلَا يَمْرُونَ بِهَا عَلَى مَلَأٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا قَالُوا مَا هَذَا الرُّوحُ الْخَبِيثُ فَيَقُولُونَ فَلَانُ بْنُ فَلَانَ بِأَفْبَحِ أَسْمَائِهِ الَّتِي كَانَ يُسَمِّي بِهَا فِي الدُّنْيَا حَتَّى يَنْتَهَى بِهِ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَسْتَفْتَحُ لَهُ فَلَا يَفْتَحُ لَهُ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَفْتَحْ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ اكْتُبُوا كِتَابَهُ فِي سَجِّينٍ فِي الْأَرْضِ السُّفْلَى فَتَطْرَحُ رُوحُهُ طَرَحًا ثُمَّ قَرَأَ : (وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَّفَهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَى بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ) فَتَعَادُ رُوحُهُ فِي جَسَدِهِ وَيَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيَجْلِسَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ مَنْ رَبُّكَ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أُدْرِي فَيَقُولَانِ لَهُ مَا دِينُكَ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أُدْرِي فَيَقُولَانِ لَهُ مَا هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي بَعَثَ فِيكُمْ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أُدْرِي فَيُنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ كَذَبَ فَأَفْرِشُوا لَهُ مِنَ النَّارِ وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا إِلَى النَّارِ فَيَأْتِيهِ مِنْ حَرِّهَا وَسُمُومِهَا وَيُضَيِّقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ حَتَّى

تَخْتَلِفَ فِيهِ أَضْلَاعُهُ ثُمَّ يَقِيضُ لَهُ أَعْمَى أَبِكُمْ مَعَهُ مِرْزِيَّةٌ مِنْ حَدِيدٍ لَوْ ضُرِبَ بِهَا جِبَلٌ لَصَارَ تَرَابًا قَالَ فَيَضْرِبُهُ بِهَا ضَرْبَةً يَسْمَعُهَا مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ فَيَصِيرُ تَرَابًا قَالَ ثُمَّ تَعَادُ فِيهِ الرُّوحُ وَيَأْتِيهِ رَجُلٌ قَبِيحُ الْوَجْهِ قَبِيحُ الثِّيَابِ مُنْتِنُ الرِّيحِ فَيَقُولُ أَبْشِرْ بِالَّذِي يَسُوءُكَ هَذَا يَوْمُكَ الَّذِي كُنْتَ تُوَعَدُ فَيَقُولُ مَنْ أَنْتَ فَوَجْهُكَ الْوَجْهُ يَجِيءُ بِالشَّرِّ فَيَقُولُ أَنَا عَمَلُكَ الْخَبِيثُ فَيَقُولُ رَبِّ لَا تُقِمِ السَّاعَةَ .

والحديث : صححه الشيخ الألباني في " أحكام الجنائز " (ص 156) .

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte Ensar'dan bir adamın cenâzesini defnetmek için çıktık, kabre geldiğimizde kabir henüz kazılmamıştı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- oturunca, biz de onun meclisine saygıdan dolayı sanki başımızda kuş duruyormuşçasına hepimiz hareketsiz bir şekilde onun etrafında oturduk. Elinde bir çubuk vardı ve düşünceli bir şekilde çubuğun bir ucuyla yeri eşeliyordu. Başını kaldırdı ve -iki veya üç defa-: 'Kabir azabından Allah'a sığın, buyurdu. Sonra şöyle buyurdu: Mümin kul, dünyadan ayrılmak ve âhirete yönelmek üzere olduğunda ona gökten yüzleri sanki güneş gibi olan beyaz yüzlü melekler iner. Yanlarında cennet kefenlerinden ve kokularından vardır. Onun görebileceği yere otururlar. Sonra ölüm meleği gelir, baş tarafına oturur ve şöyle der: Ey güzel ruh, çık ve Rabbinin mağfiretine ve rızâsına gel. Bunun üzerine o ruh, tulumun ağzından damlayan bir damla gibi çıkar ve ölüm meleği onu alır. Ölüm meleği, mü'min kulun ruhunu aldığı anda, melekler onu göz açıp kapayacak kadar -bir an olsun bile- ölüm meleğinin elinde bırakmazlar. Onu ölüm meleğinin elinden alırlar ve bu kefene koyarlar. O ruhtan, yeryüzünde bulunan en güzel mis kokusu gibi bir koku çıkar. Onu melekler arasından geçirirken: Bu güzel ruh nedir? derler. Dünyadaki en güzel isimlerini söyleyerek: 'Falan oğlu falandır' derler. Dünya semâsına ulaşınca kadar çıkarırlar. Melekler onun için kapının açılmasını isterler. Onlara kapı açılır. Bunun üzerine yedinci semâya ulaşınca kadar her semâda bulunan Allah'a yakın melekler o ruha eşlik ederler. Nihâyet Allah -azze ve celle- şöyle buyurur: 'Kulumun amel defterini, İlliyyîn'e yazın ve ruhunu yeryüzüne geri gönderin. Çünkü ben, onları ondan (topraktan) yarattım ve yine ona döndüreceğim. Bir defa daha onları (hesaba çekmek üzere) topraktan çıkaracağım.' Bunun üzerine mü'min kulun ruhu bedenine iâde edilir. Ardından iki melek yanına gelip onu oturturlar ve:

Rabbin kimdir? derler.

Mü'min kul: Rabbim Allah'tır, der.

Onlar: Dînin nedir? derler.

Mümin kul: Dînim İslâm'dır, der.

Onlar: Size gönderilen adam hakkında ne dersin? derler.

Mümin kul: O Allah'ın elçisidir, der.

Onlar: Sana bunları bildiren nedir? derler.

Mümin kul: Allah'ın kitabını okudum, ona inandım ve onu tasdik ettim, der.

Bunun üzerine semâdan bir ses gelir:Kulum doğru söyledi.Cennet'ten bir yer döşeyin (makamını hazırlayın), onu cennet elbiselerinden giydirin ve ona cennetten bir kapı açın, der. Bunun üzerine ona cennetin esintisinden ve güzel kokusundan kokular gelir, gözünün görebileceği yere kadar kabri genişletilir. Sonra ona, güzel yüzlü, güzel elbiseli ve güzel kokular içerisinde olan birisi gelir ve seni mutlu edecek şeyle sevin. Bu gün sana va'd olunan gündür, der. Bunun üzerine o: Sen kimsin? Senin o hayırlı yüzün nedir, der. O: Ben, senin sâlih amelinim der. Bunu işitince,Yâ Rabbi! Kiyâmeti çabuk kopar ki, âileme ve malıma kavuşayım, der.

Kâfir kul, dünyadan ayrılmak ve âhirete yönelmek üzere olduğu zaman, yanlarında kaba ve sert elbise olan siyah yüzlü melekler gelir ve onun görebileceği bir yerde otururlar. Sonra ölüm meleği onun yanına gelip başucunda oturur ve ona: Ey pis ruh, haydi çık! Allah'ın öfkesine ve gazabına gel! der. Bunun üzerine ruhu bedenine dağılır ve ıslak yüne dolaşan pıtrağın[2] yünden çekilip çıkarıldığı gibi, ölüm meleği onun ruhunu bedeninden çekip alır (ruhu bedeninden güçlkle ayrılır). Ölüm meleği ruhunu alınca da, melekler onu göz açıp kapayacak kadar -bir an olsun bile- ölüm meleğinin elinde bırakmazlar. Onu ölüm meleğinin elinden alırlar ve kaba ve sert elbisenin içine koyarlar. Ondaki yeryüzünde bulunan en pis leş kokusu gibi bir koku çıkar. Onu semâya yükseltirler. Her semâda bulunan meleklerin yanından geçerken onlar: "Bu pis ruh kimindir? derler. Melekler, dünyadaki en kötü ismini söyleyerek: "Falan oğlu falandır, derler. Dünya semâsına gelince, onun için semânın kapılarının açılmasını isterler, fakat ona kapılar açılmaz. Sonra

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu âyeti okudu:"(Öldükleri zaman) onlar (ın ruhların)a gök kapıları açılmaz ve deve, iğne deliğinden geçinceye kadar onlar cennete giremezler. Suçluları işte böyle cezâlandırırız."(A'râf Sûresi: 40)

Allah -azze ve celle- şöyle buyurur: "Onun amel defterini Siccîn'e (en aşağı tabakaya) yazın".
Sonra onun ruhu, gökten yere fırlatılıp atılır. Sonra Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu âyeti okudu: "Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o, gökten düşüp de parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış veya rüzgâr onu uzak bir yere sürükleyip atmış kimse gibidir." (Hac Sûresi:31).

Ardından ruhu bedenine iâde olunur da (Münker ve Nekir adlı) iki melek ona gelip yanına oturur ve:

Rabbim kimdir? derler.

Kâfir kul: Hah...Hah... Bilmiyorum, der.

Onlar: Dînin nedir? derler.

Kâfir kul: Hah...Hah... Bilmiyorum, der.

Onlar: Size gönderilen adam hakkında ne dersin? derler.

Kâfir kul: Hah...Hah... Bilmiyorum, der.

Bunun üzerine semâdan bir ses: 'Yalan söyledi, ona cehennem'deki yerini hazırlayın ve ona cehennemden bir kapı açın' der. Cehennem ateşinin sıcağından ve sıcak rüzgârından gelir ve kaburgaları birbirine geçecek şekilde kabri ona daraltılır.Çirkin yüzlü, kötü elbiseli ve pis kokulu bir adam ona gelir ve şöyle der: Seni üzecek şeye sevin! Bu gün, va'd olunduğun gündür. Kâfir ruh ona: Sen kimsin? Çirkin yüz kötülük getirdi, der. O da: Ben senin çirkin amelinim, der. Bunun üzerine: Rabbim! Kıyameti koparma, der."**[3]**

1. Yerin dibine geçirilir.

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

بينما رجل يجر إزاره من الخيلاء خسف به فهو يتجلجل في الأرض إلى يوم القيامة . رواه البخاري (5343) ومسلم (3894) . (

“Vaktiyle kendini beğenmiş bir adam elbisesini giymiş yerden sürükleyerek ve çalım satarak yürüyordu.Yerin dibine geçiriliverdi. O, kıyâmete kadar debelenerek (bu hal üzere) yerin dibini boylamaya devam edecektir.” [4]

1. Demir çengel avurtunun içinden ensesine kadar sokulur.
2. Başı taşla parçalanır.
3. Üstü dar, altı geniş bir tandırın içinde ateş verilerek yakılır.

12. Kandan bir nehrin içinde yüzdürülür ve nehirden her çıkmak istediğinde ağzına bir taş konularak tekrar nehrin ortasına gönderilir.

Nitekim Semure b. Cündub'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle anlatır:

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَقَالَ: مَنْ رَأَى مِنْكُمْ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا؟ قَالَ: فَإِنْ رَأَى أَحَدٌ قَصَّهَا، فَيَقُولُ: مَا شَاءَ اللَّهُ! فَسَأَلْنَا يَوْمًا فَقَالَ: هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ رُؤْيَا؟ قُلْنَا: لَا. قَالَ: لَكِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ رَجُلَيْنِ أُتْيَانِي، فَأَخَذَا بِيَدِي فَأَخْرَجَانِي إِلَى الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ، فَإِذَا رَجُلٌ جَالِسٌ، وَرَجُلٌ قَائِمٌ بِيَدِهِ كَلْبٌ مِنْ حَدِيدٍ، إِنَّهُ يُدْخِلُ ذَلِكَ الْكَلْبَ فِي شِدْقِهِ حَتَّى يَبْلُغَ قَفَاهُ، ثُمَّ يَفْعَلُ بِشِدْقِهِ الْآخَرَ مِثْلَ ذَلِكَ وَيَلْتَمِسُ شِدْقَهُ هَذَا فَيَعُودُ فَيَصْنَعُ مِثْلَهُ، قُلْتُ: مَا هَذَا؟ قَالَ: انْطَلِقْ، فَاَنْطَلِقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ عَلَى قَفَاهُ، وَرَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِهِ بِفَهْرٍ أَوْ صَخْرَةٍ فَيَشْدُخُ بِهِ رَأْسَهُ، فَإِذَا ضَرَبَهُ تَدَهَدَهَ الْحَجْرُ، فَاَنْطَلَقَ إِلَيْهِ لِيَأْخُذَهُ فَلَا يَرْجِعُ إِلَى هَذَا حَتَّى يَلْتَمِسَ رَأْسَهُ، وَعَادَ رَأْسَهُ كَمَا هُوَ، فَعَادَ إِلَيْهِ فَضَرَبَهُ، قُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: انْطَلِقْ، فَاَنْطَلِقْنَا إِلَى ثَقَبٍ مِثْلِ التَّنُورِ أَعْلَاهُ ضَيْقٌ وَأَسْفَلُهُ وَاسِعٌ، يَتَوَقَّدُ تَحْتَهُ نَارًا، فَإِذَا اقْتَرَبَ ارْتَفَعُوا حَتَّى كَادَ أَنْ يَخْرُجُوا، فَإِذَا خَمَدَتْ رَجَعُوا فِيهَا، وَفِيهَا رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: انْطَلِقْ، فَاَنْطَلِقْنَا حَتَّى أَتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ مِنْ دَمٍ، فِيهِ رَجُلٌ قَائِمٌ عَلَى وَسَطِ النَّهْرِ وَعَلَى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ حِجَارَةٌ فَأَقْبَلَ الرَّجُلَ الَّذِي فِي النَّهْرِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ رَمَى الرَّجُلُ بِحَجَرٍ فِي فِيهِ فَرَدَّهُ حَيْثُ كَانَ، فَجَعَلَ كُلَّمَا جَاءَ لِيَخْرُجَ رَمَى فِي فِيهِ بِحَجَرٍ فَيَرْجِعُ كَمَا كَانَ، فَقُلْتُ: مَا هَذَا؟ قَالَ: انْطَلِقْ، فَاَنْطَلِقْنَا حَتَّى انْتَهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ خَضْرَاءَ، فِيهَا شَجَرَةٌ عَظِيمَةٌ، وَفِي أَصْلِهَا شَيْخٌ وَصَبِيَانٌ، وَإِذَا رَجُلٌ قَرِيبٌ مِنَ الشَّجَرَةِ بَيْنَ يَدَيْهِ نَارٌ يُوقِدُهَا فَصَعِدَا بِي فِي الشَّجَرَةِ، وَأَدْخَلَانِي دَارًا لَمْ أَرَقُ أَحْسَنَ مِنْهَا، فِيهَا رِجَالٌ شَيْخٌ وَشَبَابٌ وَنِسَاءٌ وَصَبِيَانٌ، ثُمَّ أَخْرَجَانِي مِنْهَا فَصَعِدَا بِي الشَّجَرَةَ فَأَدْخَلَانِي دَارًا هِيَ أَحْسَنُ وَأَفْضَلُ، فِيهَا شَيْخٌ وَشَبَابٌ، قُلْتُ: طَوَّفْتُمَانِي اللَّيْلَةَ فَأَخْبِرَانِي عَمَّا رَأَيْتُمْ؟ قَالَ: نَعَمْ، أَمَّا الَّذِي رَأَيْتَهُ يُشَقُّ شِدْقَهُ فَكَذَّابٌ، يُحَدِّثُ بِالْكَذْبَةِ فَتُحْمَلُ عَنْهُ حَتَّى تَبْلُغَ الْآفَاقَ، فَيَصْنَعُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ يُشْدُخُ رَأْسَهُ، فَرَجُلٌ عَلَّمَهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ، فَتَمَّ عَنْهُ بِاللَّيْلِ وَلَمْ يَعْمَلْ فِيهِ بِالنَّهَارِ، يُفْعَلُ بِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ فِي الثَّقَبِ فَهُمُ الزُّنَاةُ، وَالَّذِي رَأَيْتَهُ

فِي النَّهْرِ آكَلُوا الرِّبَا، وَالشَّيْخُ فِي أَصْلِ الشَّجَرَةِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالصَّبِيَّانُ حَوْلَهُ فَأَوْلَادُ النَّاسِ، وَالَّذِي يُوقِدُ النَّارَ مَالِكٌ،
خَازِنُ النَّارِ، وَالدَّارُ الْأُولَى الَّتِي دَخَلَتْ، دَارُ عَامَّةِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَمَّا هَذِهِ الدَّارُ فَدَارُ الشُّهَدَاءِ، وَأَنَا جِبْرِيلُ وَهَذَا مِيكَائِيلُ فَارْفَعْ
رَأْسَكَ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا فَوْقِي مِثْلُ السَّحَابِ، قَالَا: ذَاكَ مَنْزِلُكَ، قُلْتُ: دَعَانِي أَدْخُلْ مَنْزِلِي، قَالَا: إِنَّهُ بَقِيَ لَكَ عُمُرٌ لَمْ تَسْتَكْمِلْهُ،
فَلَوْ اسْتَكْمَلْتَ أَتَيْتَ مَنْزِلَكَ [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- sabah namazını kıldırıldığı zaman yüzünü bize döner ve
'Bu gece sizden kim rüya gördü?' diye sorardı. Eğer birisi rüya görmüş ise onu anlatır, o da:
'Mâşâallah' derdi.

Yine bir gün bize: 'Bu gece sizden kim rüya gördü?' diye sordu. Biz de: 'Gören yoktur' dedik. Bunun
üzerine O: 'Ama ben bu gece bana gelen iki adamı gördüm. Elimden tutup beni Mukaddes Toprağa
çıkardılar. Bir de baktım, orada, oturan bir adamla elinde demir çengel olan ayakta bir adam
var. Bu adam çengeli avurtunun içinden ensesine kadar sokuyordu. Sonra da avurtunun diğer
kenarına sokup aynısını yapıyordu, bu arada diğer tarafı iyi olunca, o zaman bu tarafa dönüp tekrar
aynısını yapıyordu.

Ben: Bu nedir? dedim.

Yürü! dediler. Yürüdük, sonunda sırt üstü uzanmış bir adama vardık. Başucunda ise ayakta elinde
bir taş bulunan bir adam vardı, taşla başını eziyordu. Taşı vurduğunda taş yuvarlanıp gidiyor, o da
taşı almak için arkasından gidiyordu, tekrar geri geldiğinde başı iyi olup eski halini alıyor, adam
tekrar gelip başına vuruyordu.

Ben: Bu da kimdir? dedim.

Yürü! dediler. Yürüdük, sonunda tandır gibi bir deliğe vardık, üstü dar, altı geniş olup altında ateş
yanıyordu. Ateş yaklaştırdığında (alevler yükseldikçe) içindekiler de yükseliyor, neredeyse dışarı
çıkacak oluyorlar, ateş sakinleşince tekrar içerisine dönüyorlardı. Buranın içerisinde çıplak kadınlar
ve erkekler vardı.

Ben: Bunlar da kimdir? dedim:

Yürü! dediler. Yürüdük, sonunda ortasında bir adam bulunan kandan bir nehre vardık. Nehrin

kıyısında önünde birtakım taşlar bulunan bir adam vardı.Nehirdeki adam gelip dışarı çıkmak istediğinde nehrin kıyısındaki adam onun ağzına bir taş atarak onu bulunduğu yere gönderiyordu. Adam çıkmak için geldiğinde her defasında ağzına bir taş atıp yerine döndürüyordu.

Ben: Bu da nedir? dedim:

Yürü! dediler.Yürüdük, sonunda içerisinde büyük bir ağacın bulunduğu yemyeşil bir bahçeye vardık. Ağacın dibinde yaşlı bir adamla birtakım çocuklar vardı. Bir de baktım ki ağacın yakınında, önünde yakıp tutuşturduğu ateş bulunan bir adam var. Sonunda beni ağacın içinden yukarı çıkararak bir eve girdirdiler ki bu evden daha güzelini asla görmedim. Evin içerisinde yaşlısından gencine birtakım erkekler, kadınlar ve çocuklar vardı. Sonra beni buradan çıkarıp yine ağaçtan yukarı kaldırdılar ve bir eve girdirdiler ki bu ev daha güzel ve daha değerli idi. Yine buranın da içerisinde yaşlılar ve gençler vardı.

Ben: Bu gece beni gezdirip dolaştırdınız, şimdi gördüklerimin ne olduğunu bana haber verin bakalım, dedim.

Olur, dediler.

Avurtu yarılıp parçalandığını gördüğün adam, yalancıdır. Yalan konuşur, kendisinden her tarafa yalan taşınırdı.İşte bu sebeple kıyâmet gününe kadar ona böyle azap edilir. Başının taşla parçalandığını gördüğün adam, Allah kendisine Kur'an'ı öğrettiği halde, uykuyu Kur'an'a tercih eder, gündüz de Kur'an-ı Kerim'e hareket etmezdi. İşte bu nedenle ona kıyâmet gününe kadar böyle azap edilir.Deliğin içinde gördüğün erkekler ve kadınlar, zinâkârlardır. Nehirde gördüğün adam fâiz yiyenlerdir.Büyük ağacın altında gördüğün yaşlı adam İbrahim -aleyhisselâm-'dır.Çevresindeki çocuklar insanların çocuklarıdır.Ateşi yakan ise cehennemın bekçisi Mâlik'tir.İlk girdiğin ev, bütün müslümanların evi, bu ev ise şehitlerin evidir. Ben Cebrail'im. Bu da Mikail'dir.

Başını yukarı kaldır! dedi. Başımı kaldırdım, bir de baktım ki üstümde bulut gibi bir şey duruyor. Bana: İşte bu de senin evindir, dediler.

Ben: Beni bırakın da evime gireyim, dedim. Ama senin henüz tamamlamadığın bir ömrün var,

şayet tamamlamış olsaydın, evine girerdin, dediler." [5]

Başka bir rivâyette Semure b. Cündub -Allah ondan râzı olsun- şöyle anlatır:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ عَمَّا يُكْتَرُ أَنْ يَقُولَ لِأَصْحَابِهِ: هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْ رُؤْيَا؟ قَالَ: فَيَقْصُصُ عَلَيْهِ مَنْ شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقْصُصَ، وَإِنَّهُ قَالَ ذَاتَ غَدَاةٍ: إِنَّهُ أَتَانِي اللَّيْلَةَ آتِيَانِ وَإِنَّهُمَا ابْتَعَانِي وَإِنَّهُمَا قَالَا لِي: انْطَلِقْ. وَإِنِّي انْطَلَقْتُ مَعَهُمَا وَإِنَّا أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ وَإِذَا آخِرُ قَائِمٍ عَلَيْهِ بِصَخْرَةٍ وَإِذَا هُوَ يَهْوِي بِالصَّخْرَةِ لِرَأْسِهِ فَيَنْتَلِعُ رَأْسَهُ فَيَتَهَدَّدُ الْحَجْرُ هَا هُنَا فَيَتَّبِعُ الْحَجْرَ فَيَأْخُذُهُ فَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِ حَتَّى يَصِحَّ رَأْسُهُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولَى، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا سُبْحَانَ اللَّهِ مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَاتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُسْتَلْقٍ لِقَفَاهُ وَإِذَا آخِرُ قَائِمٍ عَلَيْهِ بِكُلُوبٍ مِنْ حَدِيدٍ وَإِذَا هُوَ يَأْتِي أَحَدَ شِقْيَيْ وَجْهِهِ فَيُشْرِشِرُ شِدْقَهُ إِلَى قَفَاهُ وَمَنْخَرَهُ إِلَى قَفَاهُ وَعَيْنَهُ إِلَى قَفَاهُ قَالَ وَرُبَّمَا قَالَ أَبُو رَجَاءٍ فَيَشُقُّ قَالَ ثُمَّ يَتَحَوَّلُ إِلَى الْجَانِبِ الْآخَرَ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ بِالْجَانِبِ الْأَوَّلِ فَمَا يَفْرُغُ مِنْ ذَلِكَ الْجَانِبِ حَتَّى يَصِحَّ ذَلِكَ الْجَانِبُ كَمَا كَانَ ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الْأُولَى، قَالَ: قُلْتُ: سُبْحَانَ اللَّهِ! مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا فَاتَيْنَا عَلَى مِثْلِ التَّنُورِ قَالَ: فَأَحْسِبُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ فَإِذَا فِيهِ لَعَطٌ وَأَصْوَاتٌ، قَالَ: فَاطَّلَعْنَا فِيهِ فَإِذَا فِيهِ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ وَإِذَا هُمْ يَأْتِيهِمْ لَهَبٌ مِنْ أَسْفَلٍ مِنْهُمْ فَإِذَا أَتَاهُمْ ذَلِكَ اللَّهَبُ ضَوْضُوا، قَالَ: قُلْتُ: لَهُمَا مَا هُوَ؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَاتَيْنَا عَلَى نَهْرٍ حَسِبْتُ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ أَحْمَرَ مِثْلَ الدَّمِ وَإِذَا فِي النَّهْرِ رَجُلٌ سَابِحٌ يَسْبِحُ وَإِذَا عَلَى شَطِّ النَّهْرِ رَجُلٌ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ حِجَارَةً كَثِيرَةً وَإِذَا ذَلِكَ السَّابِحُ يَسْبِحُ مَا يَسْبِحُ ثُمَّ يَأْتِي ذَلِكَ الَّذِي قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ الْحِجَارَةَ فَيَفْعَرُّ لَهُ فَاهُ فَيُلْقِمُهُ حَجْرًا فَيَنْطَلِقُ يَسْبِحُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَيْهِ كُلَّمَا رَجَعَ إِلَيْهِ فَغَرَّ لَهُ فَاهُ فَأَلْقَمَهُ حَجْرًا، قَالَ: قُلْتُ: لَهُمَا مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَاتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ كَرِيهِ الْمَرْأَةَ كَأَكْرَهٍ مَا أَنْتَ رَأَى رَجُلًا مَرَأَةً وَإِذَا عِنْدَهُ نَارٌ يَحْشُهَا وَيَسْعَى حَوْلَهَا، قَالَ: قُلْتُ: لَهُمَا مَا هَذَا؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَاتَيْنَا عَلَى رَوْضَةٍ مُعْتَمَةٍ فِيهَا مِنْ كُلِّ لَوْنِ الرَّبِيعِ وَإِذَا بَيْنَ ظَهْرِي الرَّوْضَةِ رَجُلٌ طَوِيلٌ لَا أَكَادُ أَرَى رَأْسَهُ طَوِيلًا فِي السَّمَاءِ وَإِذَا حَوْلَ الرَّجُلِ مِنْ أَكْثَرِ وَلَدَانٍ رَأَيْتُهُمْ قَطُّ، قَالَ: قُلْتُ: لَهُمَا مَا هَذَا؟ مَا هُوَ؟ قَالَ: قَالَا لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ، فَانْطَلَقْنَا فَانْتَهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ عَظِيمَةٍ لَمْ أَرِ رَوْضَةً قَطُّ أَعْظَمَ مِنْهَا وَلَا أَحْسَنَ، قَالَ: قَالَا لِي: اِرْقُ فِيهَا، قَالَ: فَارْتَقَيْنَا فِيهَا فَانْتَهَيْنَا إِلَى مَدِينَةٍ مَبْنِيَّةٍ بِلَبْنٍ ذَهَبٍ وَبِلَبْنٍ فِضَّةٍ فَاتَيْنَا بَابَ الْمَدِينَةِ فَاسْتَفْتَحْنَا فَفُتِحَ لَنَا فَدَخَلْنَاهَا فَتَلَقْنَا فِيهَا رِجَالًا شَطْرُ مِنْ خَلْقِهِمْ كَأَحْسَنِ مَا أَنْتَ رَأَى، وَشَطْرُ كَأَفْبَحِ مَا أَنْتَ رَأَى، قَالَ: قَالَا لَهُمْ: اذْهَبُوا فَفَعَعُوا فِي ذَلِكَ النَّهْرِ، قَالَ: وَإِذَا نَهْرٌ مُعْتَرِضٌ يَجْرِي كَأَنَّ مَاءَهُ الْمَحْضُ فِي الْبَيْضِ فَذَهَبُوا فَوَقَعُوا فِيهِ ثُمَّ رَجَعُوا إِلَيْنَا قَدْ ذَهَبَ ذَلِكَ السُّوءُ عَنْهُمْ فَصَارُوا فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ، قَالَ: قَالَا لِي: هَذِهِ جَنَّةٌ عَدْنٌ وَهَذَاكَ مَنْزِلُكَ، قَالَ: فَسَمَّا بَصْرِي صُعْدًا فَإِذَا قَصْرٌ مِثْلُ الرَّبَابَةِ الْبَيْضَاءِ، قَالَ: قَالَا لِي: هَذَاكَ مَنْزِلُكَ، قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: بَارَكَ اللَّهُ فِيكُمْ ذَرَانِي فَأَدْخَلَهُ، قَالَا: أَمَّا الْآنَ فَلَا، وَأَنْتَ دَاخِلُهُ. قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: فَاتِي قَدْ رَأَيْتُ مِنْذُ اللَّيْلَةِ عَجَبًا فَمَا هَذَا الَّذِي رَأَيْتُ؟ قَالَ: قَالَا لِي: أَمَّا إِنَّا سَخِرْنَاكَ؟ أَمَّا الرَّجُلُ الْأَوَّلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يَنْتَلِعُ رَأْسَهُ بِالْحَجْرِ، فَإِنَّهُ الرَّجُلُ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ فَيَرْفُضُهُ وَيَنَامُ عَنِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ، وَأَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يُشْرِشِرُ شِدْقَهُ إِلَى قَفَاهُ وَمَنْخَرَهُ إِلَى قَفَاهُ وَعَيْنُهُ إِلَى قَفَاهُ فَإِنَّهُ الرَّجُلُ يَغْدُو مِنْ بَيْتِهِ فَيَكْذِبُ الْكُذْبَةَ تَبْلُغُ الْأَفَاقَ، وَأَمَّا الرَّجَالُ وَالنِّسَاءُ الْعُرَاةُ الَّذِينَ فِي مِثْلِ بِنَاءِ التَّنُورِ فَاتِيَهُمُ الزُّنَاةُ وَالزُّوَانِي، وَأَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يَسْبِحُ فِي النَّهْرِ وَيُلْقِمُ الْحَجْرَ فَإِنَّهُ أَكَلُ الرَّبَا، وَأَمَّا الرَّجُلُ الْكَرِيهُ الْمَرْأَةَ الَّذِي عِنْدَ النَّارِ يَحْشُهَا وَيَسْعَى حَوْلَهَا فَإِنَّهُ مَالِكٌ خَازِنٌ

جَهَنَّمَ، وَأَمَّا الرَّجُلُ الطَّوِيلُ الَّذِي فِي الرَّوْضَةِ فَإِنَّهُ إِبرَاهِيمُ ع، وَأَمَّا الْوَلِدَانُ الَّذِينَ حَوْلَهُ فَكُلُّ مَوْلُودٍ مَاتَ عَلَى الْفِطْرَةِ، قَالَ: فَقَالَ بَعْضُ الْمُسْلِمِينَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَأَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ع: وَأَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ. وَأَمَّا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَانُوا شَطْرًا مِنْهُمْ حَسَنًا وَشَطْرًا قَبِيحًا فَإِنَّهُمْ قَوْمٌ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا تَجَاوَزَ اللَّهُ عَنْهُمْ

[رواه البخاري]

"Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sık sık: Sizden bir rüyâ gören yok mu? diye sorardı. Görenler de, O'na Allah'ın dilediği kadar anlatırlardı. Bir sabah bize yine sordu: Sizden bir rüyâ gören yok mu? Kendisine: Bizden kimse bir şey görmedi! dediler. Bunun üzerine: Ama ben gördüm, dedi ve anlattı: Bu gece bana iki kişi geldi. Beni alıp haydi yürü! dediler. Yürüdüm. Uyuyan bir adamın yanına geldik. Yanında biri, elinde bir kaya olduğu halde başucunda duruyordu. Bazen bu kayayı başına indirip onunla başını yarıyordu, taş da sağa sola yuvarlanıp gidiyordu. Adam taşı takip ediyor ve tekrar alıyordu. Ama, başı eskisi gibi iyileşinceye kadar vurmuyordu, iyileştikten sonra tekrar indiriyor, önceki yaptıklarını aynen yeniliyordu. Beni getirenlere: Sübhanallah! Nedir bu? dedim. Dinlemeyip: Yürü! Yürü! dediler. Yürüdük, sırtüstü uzanmış birinin yanına geldik. Bunun da yanında, elinde demir kancalar bulunan biri duruyordu. Adamın bir yüzüne gelip çengeli takıp yüzünün yarısını ensesine kadar soyuyordu. Burnu ve gözü ensesine kadar soyuluyordu. Sonra öbür tarafına geçip, aynı şekilde diğer yüzünün derisini de ensesine kadar soyuyordu. Bu da, yüz derileri iyileşip eskisi gibi sıhhate kavuşuncaya kadar bekliyor, sonra tekrar önce yaptıklarını yapmaya başlıyordu. Ben burada da: Sübhanallah! Nedir bu? dedim. Cevap vermeyip: Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Fırın gibi bir yere geldik, içinden birtakım gürültüler, sesler geliyordu. Gördük ki, içinde bir kısım çıplak kadınlar ve erkekler var. Aşağı taraflarından bir alev yükselip onları yakıyordu. Bu alev onlara ulaşınca çığlık koparıyorlardı. Ben yine dayanamayıp: Bunlar kimdir? diye sordum. Bana cevap vermeyip: Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Kan gibi kırmızı bir nehrin kenarına geldik. Nehirde yüzen bir adam vardı. Nehir kenarında da yanında bir çok taş bulunan bir adam duruyordu. Adam bir müddet yüzüp kıyıya doğru yanaşınca yanında taşlar bulunan kıyıdaki adam geliyor, öbürü ağzını açıyor bu da ona bir taş atıp kovalıyordu. Adam bir müddet yüzdükten sonra geri dönüp adama doğru yine yaklaşıyordu. Her dönüşünde ağzını açıyor, kıyıdaki adam da ona bir taş atıyordu. Ben yine dayanamayıp: Bu nedir? diye sordum. Cevap vermeyip yine: Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Çok çirkin görünümlü bir adamın

yanına geldik. Böylesi çirkin kimseyi gormemişsindir. Bunun yanında bir ateş vardı. Adam ateşi tutuşturup etrafında dönüyordu. Ben yine: Bu nedir? diye sordum. Cevap vermeyip: Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük, iri ağaçları olan bir bahçeye geldik. İçerisinde her çeşit bahar çiçekleri vardı. Bu bahçenin içinde çok uzun boylu bir adam vardı. Göğe yükselen başını neredeyse göremiyordum. Etrafında çok sayıda çocuklar vardı. Ben yine: Bunlar kimdir? dedim. Cevap vermeyip: Yürü! Yürü! dediler. Beraberce yürüdük. Büyük bir ağacın yanına geldik. Bundan daha büyük ve daha güzel bir ağacı hiç görmedim. Arkadaşlarım: Ağaca çık! dediler. Beraberce çıkmaya başladık. Altın ve gümüş tuğlalarla yapılmış bir şehre doğru yükselmeye başladık. Derken şehrin kapısına geldik, kapıyı çalıp açmalarını istedik. Açtılar ve beraberce girdik. Bizi bir kısım insanlar karşıladı. Bunlar yaratılışça bir yarısı çok güzel, diğer yarısı da çok çirkin kimselerdir. Sanki böylesine güzellik, böylesine çirkinlik görmemişsindir. Arkadaşlarım onlara: Gidin şu nehre dalın! dediler. Meğerse orada açıkta bir nehir varmış. Suyu sanki saf süttü, bembeyazdı. Gidip içine dalıp çıktılar. Çirkinlikleri tamamen gitmiş olarak geri geldiler. İki tarafları da en güzel şekli almıştı. Beni dolaştıran arkadaşlarım açıkladılar: Bu gördüğün Adn cennetidir. Şu da senin makamındır. Gözümü çevirip baktım. Bu bir saraydı, tıpkı beyaz bir bulut gibi. Beni gezdirin, içine bir gireyim! dedim. Şimdilik hayır! Fakat mutlaka gireceksin, dediler. Ben: Gecedен beri acaip şeyler gördüm, neydi bunlar? diye sordum. Sana anlatacağız, dediler ve anlatmaya başladılar: Taşla başı yarılan, o ilk gördüğün adam, Kur'an'ı atıp reddeden, farz namazları uyuyup kılmayan kimsedir. Ensesine kadar yüzünün derileri, burnu ve gözü soyulan adam, evinden çıkıp yalanlar uydurup, etrafa yalan saçan kimsedir. Fırın gibi bir binanın içinde gördüğün kadınlı erkekli çıplak kimseler, zinâ eden erkekler ve kadınlardır. Kan nehrinde yüzüp ağzına taş atılan adam, fâiz yiyen adamdır. Ateşin yanında durup onu yakan ve etrafında dönen kötü manzaralı adam, cehennem bekçisi Mâlik'tir. Bahçede gördüğün uzun boylu adam İbrahim -sallallahu aleyhi ve sellem-'dir. Onun etrafındaki çocuklar ise, fitrat üzere (buluğa ermeden) ölen çocuklardır. Orada bulunan müslümanlardan biri hemen atılarak: Ey Allah'ın elçisi! Müşrik çocukları da mı? diye sordu. Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: Evet, müşrik çocukları da; buyurdu. Ve anlatmaya devam etti: Yarısı güzel, yarısı çirkin yaratılışlı olan adamlara gelince, bunlar iyi amellerle kötü amelleri birbirine karıştırıp her ikisini de yapan kimselerdir. Allah onları affetmiştir." [6]

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu hadiste bazı günahkârların Berzah'ta azap olunacaklarına işâret edilmiştir." [7]

1. Ganimet malından çalan kimsenin çaldığı mal, üzerinde ateş olur.

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرَ فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيْنَا فَلَمْ نَعْنَمْ نَهْبًا وَلَا وَرَقًا غَنِمْنَا الْمَتَاعَ وَالطَّعَامَ وَالنِّيَابَ، ثُمَّ انْطَلَقْنَا إِلَى الْوَادِي وَمَعَ رَسُولِ اللَّهِ عِبْدٌ لَهُ وَهَبُهُ لَهُ رَجُلٌ مِنْ جَذَامٍ يُدْعَى رِفَاعَةَ بْنِ زَيْدٍ مِنْ بَنِي الضَّبِّيِّ، فَلَمَّا نَزَلْنَا الْوَادِي قَامَ عَبْدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحُلُّ رَحْلَهُ فَرَمَى بِسَهْمٍ فَكَانَ فِيهِ حَتْفُهُ، فَقُلْنَا هَنِيئًا لَهُ الشَّهَادَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَلَّا، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ الشَّمْلَةَ لَتَلْتَهَبُ عَلَيْهِ نَارًا أَخَذَهَا مِنَ الْغَنَائِمِ يَوْمَ خَيْبَرَ لَمْ تُصِبْهَا الْمَقَاسِمُ! قَالَ: فَفَزِعَ النَّاسُ فَجَاءَ رَجُلٌ بِشِرَاكِ أَوْ شِرَاكَيْنِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَصَبْتُ يَوْمَ خَيْبَرَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: شِرَاكٌ مِنْ نَارٍ أَوْ شِرَاكَانِ مِنْ نَارٍ [رواه مسلم]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte Hayber gazvesine çıktık. Allah Teâlâ bize zaferi ihsan etti.Ganimet olarak altın ve gümüşün dışında mallar, yiyecekler ve elbiseler elde ettik. Sonra vâdiye doğru hareket ettik. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanında Dubeyb oğulları kabilesinin Cüzam kolundan Rifâa b. Zeyd adında kendisine hibe edilen bir kölesi de vardı. Vâdiye indiğimizde, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kölesi, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in devesinin üzerindeki yükünü indiriyordu ki bu sırada kendisine bir ok atıldı. Bu ok onun ölümüne sebep oldu.

Bunun üzerine biz: Ey Allah'ın elçisi! Ne mutlu ona şehit oldu, dedik.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

Hayır! (Durum zannettiğiniz gibi değildir!) Nesfim elinde olan Allah'a yemîn olsun ki, Hayber günü (gazvesinde) ganimetler paylaşılmadan önce aldığı (çaldığı ganimet malı) şemle[8], (kabrinde) onun üzerinde tutuşan bir ateş olacaktır.

(Ebu Hureyre) dedi ki: Bunun üzerine insanlar dehşete kapıldılar! Bir adam elinde bir veya iki ayakkabı bağı ile geldi ve:

Ey Allah'ın elçisi! Bunu Hayber günü (ganimetler paylaşılmadan önce) almıştım, diyerek onu iâde

etti. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

Şayet bunu îade etmeseydin, (cehennemde) ayakkabının bir veya iki bağı ateşten olacaktı."**[9]**

1. Kâfir için, bu hissedilen azap ile birlikte aynı şekilde manevî azap da vardır. O da kâfire kabrinde cennetteki makamı gösterilir ve ona: şâyet Allah Teâlâ'ya itaat etmiş olsaydın burası senin olurdu denir. Böylece büyük nimetleri kaçırmış olmaktan dolayı kâfirin pişmanlık ve acısı daha da artacaktır.

Nitekim Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ عَ جِنَازَةً، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ تُبْتَلَى فِي قُبُورِهَا، فَإِذَا الْإِنْسَانُ دُفِنَ فَتَفَرَّقَ عَنْهُ أَصْحَابُهُ جَاءَهُ مَلَكٌ فِي يَدِهِ مِطْرَاقٌ فَأَقْعَدَهُ قَالَ: مَا تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟ فَإِنْ كَانَ مُؤْمِنًا قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، فَيَقُولُ: صَدَقْتَ. ثُمَّ يُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى النَّارِ، فَيَقُولُ: هَذَا كَانَ مَنْزِلَكَ لَوْ كَفَرْتَ بِرَبِّكَ، فَأَمَّا إِذَا آمَنْتَ فَهَذَا مَنْزِلَكَ، فَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ، فَيُرِيدُ أَنْ يَنْهَضَ إِلَيْهِ، فَيَقُولُ لَهُ: اسْكُنْ، وَيُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَإِنْ كَانَ كَافِرًا أَوْ مُنَافِقًا يَقُولُ لَهُ: مَا تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟ فَيَقُولُ لَا أَدْرِي، سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا، فَيَقُولُ: لَا دَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ وَلَا اهْتَدَيْتَ، ثُمَّ يُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ: هَذَا مَنْزِلَكَ لَوْ آمَنْتَ بِرَبِّكَ فَأَمَّا إِذَا كَفَرْتَ بِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَبَدَكَ بِهِ هَذَا وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى النَّارِ ثُمَّ يَقْمَعُهُ قَمْعَةً بِالْمِطْرَاقِ يَسْمَعُهَا خَلْقُ اللَّهِ كُلُّهُمْ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَحَدٌ يَقُومُ عَلَيْهِ مَلَكٌ فِي يَدِهِ مِطْرَاقٌ إِلَّا هُبِلَ عِنْدَ ذَلِكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يُثَبَّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ [رواه أحمد]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte bir cenâzede hazır bulundum. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: Ey insanlar! Şüphesiz ki bu ümmet kabirlerinde imtihan olunacaklardır. İnsan defnedilip yakınları dağılıp gittikten sonra elinde balyoz olan bir melek ona gelir ve (sorugua çekmek için) onu oturtur. Ona: Bu adam (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-) hakkında ne dersin? diye sorar. Eğer mü'min kimse ise: Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyıık hiçbir ilâhın olmadığına ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-!in Allah'ın kulu elçisi olduğuna şehâdet ederim, diye cevap verir. Melek ona: Doğru söyledin, der. Sonra onun için cehenneme giden bir kapı açılır. Melek ona: Eğer Rabbini inkâr etseydin, burası senin evin olacaktı, ancak îmân ettiğin için burası senin evindir, der. Bunun üzerine onun için cehenneme giden bir kapı açılır. Sonra başına balyozla bir defa vurur. Bunu insanlar ve cinler dışında, Allah Teâlâ'nın yarattığı herkes işitir. Orada bulunanlardan birisi: Ey Allah'ın elçisi! O halde ölünün başında elinde bir

balyozla duran meleği gören kimsenin akli başından gider, dehşete kapılır! dedi. Rasûlullah - sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: Allah Teâlâ îmân edenleri sâbir bir söz (lâ ilâhe illallah) ile sâbit tutar." [10]

Bu sayılanlar, kabirde bazı günahkârların başına gelecek olan bazı kabir azabının türleridir.

Allah Teâlâ'dan bizi kabir azabından korumasını dileriz.

[1] Buhârî, hadis no: 1273

[2] Pıtrak: Dikenli tohumları hayvanların kıllarına ve insanların giysilerine takılan bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Botanik (Bitki Bilimindeki) adı; 'Xantium spinosum'dur.

[3] İmam Ahmed, hadis no: 17803, Elbânî "Ahkâmu'l-Cenâiz", sayfa: 156'da "hadis sahihtir" demiştir

[4] Buhârî, hadis no: 5343, Müslim, hadis no: 3894

[5] Buhârî

[6] Buhârî

[7] Fethu'l-Bârî, cilt: 12, sayfa: 445

[8] Şemle: İnsanın üzerine doladığı pelerin gibi bir tür giysi.

[9] Buhârî, hadis no: 4234, Müslim, hadis no: 115

[10] İmam Ahmed, hadis no: 10577, Elbânî de 'İbn-i Ebî Âsım'ın, "Kitabu's-Sünne" adlı eserinin tahkikinde 'hadis, sahihtir' demiştir.